

DYSAUTONOMIE BIJ KONIJNEN

Drs. M.H. van der Hage

Vakgroep Veterinaire Pathologie, Afd. ziektekunde bijzondere dieren, Utrecht

De naam

Dysautonomie is een andere naam voor een ziekte die al enkele jaren geleden bij konijnen is beschreven door dr. Peeters in Brussel. Hij noemde het toen het 'caecale parese-pneumonie syndroom'.

De ziekte

Dysautonomie is een storing of beschadiging van het autonome zenuwstelsel. Dit zijn de zenuwen voor de onwillekeurige lichaamsfuncties b.v. de hartslag, de beweging van de darm, de sluiting van de urineblaas, de ademhaling, het spekselen en sommige reflexen. Afhankelijk van de zenuwknoop die beschadigd is zal een bepaalde functie uitvallen of minder goed verlopen.

Ziekteverschijnselen

Bij konijnen wordt een storing gezien van de beweeglijkheid van de blinde darm. De blinde darm gaat stil liggen (caecale parese) en dit heeft tot gevolg dat de inhoud gaat indikken. De rest van het darmkanaal kan **overvuld** raken met gas of dunne inhoud hetgeen dan ook nog tot diarree kan leiden. Vaak is ook de lediging van de urineblaas gestoord. Het dier plast niet en de blaas wordt sterk overvuld. Een derde afwijking die in hetzelfde dier kan worden aangetroffen is een acute longontsteking (pneumonie). Bij microscopisch onderzoek kan in bijna alle gevallen plantaardig materiaal (voedseldeeltjes) diep in de long worden getoond. Hoe komt dit materiaal in de long? Vrijwel zeker door dat het dier zich heeft verslikt, door een beschadiging van de zenuwen die het zeer ingewikkelde 'slikmechanisme' verzorgen. Waarschijnlijk is in een aantal gevallen ook de reactie van de pupil niet meer in orde, deze blijft soms open staan.

Ziekteverloop

De ziekte wordt vooral gezien bij jonge dieren rond de 8 weken (3 tot 6 weken na het spenen). Maar ook volwassen dieren kunnen worden aangetast. Er kan een zeer grote sterfte optreden b.v. 40 procent van de mestkonijntjes. De ziekte verloopt in golven, dat wil zeggen dat perioden met 'normale' uitval worden afgewisseld met 'hoge' uitval. Een periode kan soms wel enkele maanden duren.

De oorzaak en behandeling

Er is tot nu toe geen enkele oorzaak gevonden voor deze ziekte. Een zenuwbeschadiging kan worden veroorzaakt door een virus of door een giftige stof maar voor geen van beide zijn er aanwijzingen. Er is ook geen enkel medicijn dat enige verbetering lijkt geven. Als de ziekte uitbreekt op een bedrijf kan uitsluitend door ruimen een doorbraak worden verkregen. Na enige tijd verdwijnt het ook vanzelf,

Andere dieren

Een vergelijkbaar ziektebeeld wordt gezien bij paarden (grass sickness), bij katten en honden en het is ook beschreven bij twee wilde hazen. Bij geen van deze dieren is een **oorzaak** gevonden.